

Muhafazakarlık mı İslamcılık mı?

Talip Özçelik, 9 Nisan 2022

<https://islamianaliz.com/makale/9858942/talip-ozcelik/muhafazakarlik-mi-islamcilik-mi>

Yusuf Yavuz Yılmaz kardeşim ara sıra da olsa yazılarını takip etme fırsatı bulduğum ve kimi yazılarını beğenerek paylaştığım bir yazar. Kendisini sosyal medyadan tanıyorum, vicahi olarak tanışmıyoruz. Bir süre önce Hertaraf.com. isimli internet sitesinde yazdığı “Düşünce, Dil, Eylem ve Fanatizm” yazısını ve “Kuran, Meal ve Tefsir” yazılarını beğenerek paylaştım; pek çok arkadaşına da yolladım.

Yusuf kardeşimle aynı anlam, bilinç/düşünce dünyasının insanıyız. Düşünce ve inanç dünyalarımız aynı olsa da her zaman bir konuda aynı düşünmek mümkün olmayabiliyor. Farklı bakış ve düşüncelerin zenginlik olduğunu, bu zenginliğin ise hayır ve rahmete vesile olacağına inanıyorum.

Bu zaviyeden olmak üzere 5 Nisan 2022 tarihinde “Ekran Gazetesi” isimli haber sitesinde kaleme aldığı “İslamcıların İktidar Deneyimi” başlıklı yazısında katılmadığımız kimi hususları hatırlatmak ihtiyacı duyuyoruz. Ancak bu hatırlatmayı Yusuf Bey kardeşimizin hatasını konuşmak babından değil, farklı pencereden bakıldığında belki aynı şeyi görememek babından olduğunu özellikle belirtmek isterim.

Bahsimize konu olan yazının ilk cümlesi şöyle; “Çeşitli İslam ülkelerinde alternatif siyasi proje olarak iktidara yürüyen İslamcı partilerin...”

Bu partilerden kasıt sanıyorum Türkiye’de Ak Parti ve Tunus’ta En Nahda Hareketi gibi, demokratik mücadele yöntemini seçen partiler olmakla birlikte; biz, Ak Parti özelinde konuyu değerlendirmek istiyoruz.

Konuyu değerlendirmeye geçmeden şu hususun açıklanması gerekir. Her İslamcı Müslümandır, ancak her Müslüman İslamcı olamayabilir.

Bu partilerin İslamcılığının da İslamcı hedeflerinin var olup olmadığının da tartışılması gerekiyor. Biz bu hareketlerin İslamcı olmadıklarını, olamayacaklarını düşünüyoruz. Bu partilerden hususun Ak Parti kendisini İslamcı olarak hiç tanımlamadı. İlk baştan itibaren kendilerini ve hareketlerini “Muhafazakâr Demokrat” olarak tanımladılar. Her iki kavramın da batıl/ı olduğuna dikkat etmek gerekiyor.

Bu insanların bir Müslüman olarak bireysel ibadetlerini yerine getirmeleri; namaz kılıp oruç tutmaları onları “İslamcı” yapmaz. “Alternatif Siyasal projeyle iktidara yürümek” ancak inkılapçı bir manifesto ile ve laik demokratik, batıcı, rejimi/rejimleri bütün olarak karşınıza almakla mümkün olur. Muhafazakâr Demokratların ne böyle bir ufku, vizyonu, amacı vardır ve ne de laik Kemalist batıcı rejim böyle bir şeye izin verir. Zaten kanunen de bu mümkün değildir.

Bunları söylerken muhafazakâr demokrat Ak Parti iktidarını oluşturan isimlerin Müslüman kimlikleri veya dini hassasiyetle, kimi zaman sınırları zorlamaya çalışmalarını yok saymamak gerekir; ancak sınırları zorlayınca hizaya çekilmelerini de görmek gerekiyor. Müslüman kimlikleri ile tabirini kullanırken bir hususu özellikle belirtmemiz gerekir. Atasoy ağabeyin; “Müslüman olmak demek bütün insani erdemleri temsil etmek demektir.” cümlesinden hareketle bu isimlerin Müslüman kimlikleri de konuşup söyledikleri değil, temsil edip yaşadıkları erdemler kadardır.

Yaşadığımız ülkede hiçbir iktidar hem küresel güçlerin hem de rejimin sahiplerinin kutsallarını yok sayarak hareket edemez. Demokrasi, laiklik, liberalizm, Kemalizm vs. başta olmak üzere pek çok büyük ve küçük kutsalları/putları yücelterek ancak sisteme kabul edirsiniz.

Ben İslamcıyım demek ise “İslam’ın; sosyal siyasal, kültürel, entelektüel, ekonomik, felsefi, bilimsel anlamda günümüzün bütün problemlerini cevap verebileceğine, hayatın tamamını İslam’ın tanzim edebileceğine inanıyorum” demektir. İslamcılık bu perspektife, özgüvene, donanıma sahip olmak demektir. Müslüman olmanın da İslamcı olmanın da temel şartının ise hakikate saygı duymak ve ona inanmak olduğunu da asla unutmamak gerekir.

İslamcılığın geçmişteki önemli isimlerinden olan Şehbender zade Filibeli Ahmet Hilmi, Sait Halim Paşa, Elmalı, Mehmet Akif Ersoy, ya da günümüzde kendilerini İslamcı olarak tanımlayan isimlere baktığımızda bu isimler kendilerini asla batıl/ı kelimelerle tanımlamamışlardır. Tanımlamaları daima İslam’ın anlam dünyasına ait kelime ve kavramlarla olmuştur.

Biz kendimizi tanımlarken de meselelerimizi konuşurken de kendi kelimelerimizle konuşmamız gerekir, çünkü kendi kelimelerimizin anlam dünyamız içerisinde bir yeri vardır. Mesela bir İslamcı “bizde de şura ilkesi var” deyip demokrasiden söz edemez, etmez. Daha açıklayıcı olması bakımından şu soru önemlidir; demokrasiyi savunan ve kutsayan, modern batıl/ı değerleri yücelten biri İslamcı kalabilir mi? Ya da takiyye mi diyeceğiz?

Her zaman rahmet ve saygıyla andığım, son yılların İslamcı düşünürü ve bana göre İslamcılığın mücessem anıtı isimlerden biri olan Akif Emre şöyle diyor; “İslamcılık meselesine her şeyden önce dini düşünüş ve bakış açısının hayatın tüm alanlarına dair kuşatıcı tavır ve teklifi olarak bakılması gerekir.” (Mustağrip Aydınlar Yüzyılı.)

Öncelikle konuşulması gereken muhafazakâr demokrat Ak Partinin İslamcılığı veya iktidardaki başarısızlıkları, kötü yönetimleri değil; onların şahsında İslamcı iddiaların, İslami değerlerin/ilkelerin muhafazakarlaştırılması, ehlileştirilmesi ve sisteme uygun hale getirilmesidir. Bu süreç tam olarak Müslümanların İslami/İslamcı iddialarından vazgeçip demokrasiye razı edilmeleri sürecidir. Tabiidir ki, İslami iddiaları ve hedefleri olan bir İslamcının Demokrasiye, Laikliğe razı olması düşünülemez.

Yine Akif Emre'den iktibasla şunu zikretmek gerekiyor; “Muhafazakâr-sağ siyasetin İslamcı bir siyaset değil olsa olsa Müslümancı bir siyaset izlediği iddia edilebilir.” (Mustarip Aydınlar Yüzyılı.)

Ak partinin hiçbir zaman alternatif siyasal bir projesi olmadı. Öyle ise ne oldu? Bu kavram kargaşası ve tartışma ortamı niçin? Aslında sadece şu oldu: “Müslüman kimliğiyle, alternatif siyasi tasavvur olmadan siyasal ve ekonomik gücü elde etme, pay alma girişimi ile İslamcılığı karıştırmamak gerekiyor. ” diyor; Akif Emre. Aslında bu durum, Kuran'ı mızrakların ucuna takip kaldırmamanın günümüzdeki yeni görüntüsünden ibaret.

Tabii bu pay alma girişimi ile İslamcılığın karıştırılması Muhafazakar Demokrat iktidarın da , rejimin asıl sahibi mukteditlerin de işine geliyor. İktidardakiler, pay alma girişimiyle İslamcılığın karıştırılmasını, halkın teveccühüne tahvil ederken; rejimin sahipleri ise bu durumu muhaliflerin sisteme entegre edilmesine vesile ettiler. Neticede vakıa, bu süreçte İslamcılığın iktidar olması değil, İslamcı iddiaları olan Müslümanların ehlileştirilip sağcılaştırılmasıdır.

Özellikle altını çizip konuşmak istediğim diğer iki cümle ise şunlar:

“...İslamcı iktidarlar bir türlü siyasal genlerine oluşturan zihniyetle yeterli düzeyde hesaplaşmıyorlar... “

“...hem de tarihsel siyasal mirasları böyle davranmalarını sağladı...”

Muhafazakâr demokrat iktidarın siyasal genlerini oluşturan zihniyetle hesaplaşamadıkları doğrudur. Çünkü böyle bir dertleri yok. Niçin yok? Muhafazakarlığın tabiatı gereği böyle bir hesaplaşma olmaz.

Muhafazakârlık gelenekle çatışmaz, geleneği eleştirmez. İslamcılık ise geçmişe ait yanlış olan her şeyi eleştirmekten çekinmez. Mesela bir sağ muhafazakâr (tabii sol muhafazakarları da unutmuyoruz.) demokrat için gelenek, Osmanlı, şanlı tarih, İstiklal Savaşı ve benzer şeyler asla sorgulanmaz, eleştirilmez, eleştirilemez. Her türlü hamasetin dibine vurur. Buradan, bu hamasetten beslenir, halk nezdinde bununla meşruiyet kazanır. Ancak İslamcı olmak böyle değildir.

“...hem de tarihsel siyasal mirasları böyle davranmalarını sağladı.”

Evet, tam da bir muhafazakâr böyle yapar. Tarihsel, siyasal miras onlar için sağcılık, Osmanlıcılık, kutsal tarih, devletin kutsallığı, katı gelenekçilik, mezhep taassubu, hatadan münezzeh sahabe ve benzeridir. Geleneğin hiç sorgulanmadan aynen tekrarıdır. Ama bir İslamcı için tarihsel-siyasal mirasta seçici olmak esastır. İslamcı, geleneğe bağlı ve saygılıdır ama gelenekçi değildir. Örneğin bir İslamcı için Hazreti Osman'ın hilafeti döneminde; aşiretini, akrabalarını kayırması örnek alınmaz, Hazreti Ömer'in bu konudaki hassasiyeti ve tavizsiz oluşu esas kabul edilir. (Muhafazakâr Demokratların akraba, yandaş ve partizan kayırmalarında kimi örnek aldıkları ortada) Buna benzer şekilde, siyasal iktidarla ilişki konusunda ise imam Ebu Yusuf'u değil, İmam Ebu Hanife'nin duruşu örnek alınır. Yani İslamcı için gelenekçilik adına “sui misali emsal olmaz.”

İslamcı için İslam topraklarının işgalcileriyle değil anlaşma ve işbirliği yapmak; tam tersi onlara karşı mücadele, kıyam ve direniş söz konusu olmalıdır. Muhafazakârlar ise farklı gerekçelerle iş birliği, ticaret vs. her şeyi yapabilirler. Örneğin İsrail ile ilişkileri böyledir. İslamcı, emperyalizm ve Siyonizm'in düşmanıdır, Amerika'nın ve emperyalist politikaların tamamının karşısındadır.

Muhafazakâr demokratların tarihsel siyasal miraslarını ise ideologları Necip Fazıl'ın Amerikancılığı ve Nato'cu devlet geleneği belirler.

İslami değerleri her şeyin üzerinde gören İslamcı için, İslam'ın emrinde bir devlet ve ülke istenir. Muhafazakâr demokrat için ise devletin ve ülkenin emrinde bir İslam istenir. Muhafazakâr demokrat için İslam, belirleyici bir özne değil, devletin bekası için kullanılan nesnedir.

“İslamcılık fikriyatının; devletle, siyasetle ilişkisini, devletin farklı mülahazalarla, dinle kurduğu ilişki ile karıştırmamak gerekiyor.” (Müstağrip Aydınlar Yüzyılı)

Tek Parti döneminin Ankara Valisi Nevzat Tandoğan'ın cümlesini burada hatırlamak gerekiyor;” Bu ülkeye komünizm gelecekse onu da biz getiririz.”

Yusuf kardeşimizin “Müslümanlar tarihsel birikimlerini bugüne uygun bir formda yeniden üretmelidirler.” cümlesine ise gönülden katılıyoruz. İmi Etütler Derneği (İLEM) Yayınları’ndan çıkan “İslam Düşünce Atlasının” birinci cildinde, İslam’ın günümüze hitabı ile ilgili ve aynı zamanda içtihadın da tanımını yapan güzel bir cümle var, şöyle diyor; “İçtihat güncel gerçeklikle nasslar arasında açılan mesafenin kapatılmasıdır.” Hem nasları hem de tarihsel birikimimizi göz önünde bulundurarak tamamen kendi kelimelerimizle, kendi paradigmamızla yaşadığımız çağı yorumlayabilmemiz gerekiyor. İslamcılık iddiası bu güvene, vizyona, perspektife ve donanıma sahip olmayı içinde bulundurur. İslamcılık, İslam’ın buna muktedir olduğuna inanmaktır.

Bugün, İslamcıların/bizlerin bu liyakate sahip olup olmadığımız ise bahs-i diğerdir.

Selam ve dualarımı yolluyorum.